

PYHITTYMINEN IHMISELÄMÄN TARKOITUKSENA

Raimo Sissonen

Luento Pyhyys-seminaarissa Mikkelissä 19.- 20.02 2022

ELÄMÄMME PÄÄMÄÄRÄ

Kysymys elämämme päämäärästä on ensisijaisen keskeinen, koskeehan se ihmisen tärkeintä asiaa - hänen maailmallisen olemassaolonsa tarkoitusta. Jos ihminen suuntautuu oikeaan tässä asiassa ja toteuttaa todellisen päämääränsä, silloin hän on kykenevä kohtaamaan oikealla tavalla muut jokapäiväiset elämänsä pienemmat asiat, kuten hänen suhteensa kanssaihmiisiinsä, opintoihinsa, ammattiinsa, avioliittoonsa ja lastensa synnyttämiseen ja kasvattamiseen Mikäli hän ei kuitenkaan valitse oikeaa suuntaa tässä perusasiassa, silloin hän epäonnistuu elämänsä muiden tarkoituserien suhteen.

Ulkoisesti ihminen näyttää olevan pelkästään biologinen olento, sellainen kuin muutkin elävät olennot, kuten eläimet. Tietenkin ihminen kuuluu biologisesti eläinkuntaan, mutta kuten pyhä Gregorios Teologi kuvaavasti sanoo: "Ihminen on ainoa olento, joka on erillään muusta luomakunnasta - ainoa, josta voi tulla jumala" .

Jos ihminen on kutsuttu "Jumalan kaltaisuuteen", niin kuin Raamattu kertoo, mutta ei tästä huolimatta ole jumalallistumiseen johtavalla tiellä, hän kokee itsessään tyhjyyden, sen, että jotakin on pielessä. Hän ei nauti aitoa onnea edes silloin, kun hän yrittää täyttää tyhjyyden erilaisilla askareilla. Hän saattaa turruttaa itsensä, luoda fantasia- maailman - ollakseen kuitenkin samanaikaisesti tyhjä, pieni ja rajoittunut Tässä fantasiamaailmassa ihminen orjuuttaa ja kahlitsee itsensä. Hän on väärällä tiellä, ja hän harhautuu kauaksi omasta tarkoituserästään

ORTODOKSINEN KÄSITYS IHMISESTÄ

Raamatun alkulehdiltä voimme lukea, kuinka Jumala sanoi: "Tehkäämme ihminen, tehkäämme hänet kuvaksemme ja kaltaiseksemme..." (1 Moos.1:26) Huomaamme, että Jumala puhuu monikossa: *Tehkäämme* ihminen. Ihmisen luomiseen, kuten kreikkalaiset isät jatkuvasti korostavat, ottivat osaa Kolminaisuuden kaikki kolme persoonaa, ja siksi kuva ja kaltaisuus on aina käsitettävä Kolminaisuuden kuvaksi ja kaltaisuudeksi. Tämä on hyvin merkittävä kohta.

Ihminen luotiin Jumalan toveriksi. Tämä on ensimmäinen peruspiirre kristillisessä näkemyksessä ihmisestä. Kuitenkin ihminen hylkäsi tämän toveruuden. Tämä on toinen tosiasia, jonka koko kristillinen käsitys ihmisestä ottaa huomioon. Kirkon kielessä tämä merkitsee sitä, että Jumala loi ihmisen, Aadamin, **omaksi kuvakseen ja kaltaisekseen ja asetti hänet paratiisiin.** Se, että **ihminen hylkää kaikessa tämän toveruuden,** merkitsee Kirkon kielessä sitä, että Adam lankesi ja hänen lankeemuksensa, hänen "alkuperäinen syntinsä", vaikuttaa koko ihmiskunnassa.

Ortodoksisen uskon mukaan ihminen on "elävä teologia", koska Jumalan kuva on ihmisessä. Ja koska hän on Jumalan kuva, hän voi löytää Jumalan tutkimalla omaa sydäntään. "Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä"(Lk.17:21), Jeesus sanoi. "Tunne itsesi", sanoi pyhä Antonius Suuri, "...hän, joka tuntee itsensä, tuntee Jumalan". "Jos olet puhdas (sydämeltäsi)", kirjoitti pyhä Iisak Syyrialainen (7. vuosisadan loppupuoli), "taivas on sisälläsi: sisälläsi voit nähdä enkelit ja enkelien Herran". Pyhä Pakomios on sanonut: "Sydämensä puhtaudessa hän näki näkymättömän Jumalan kuin kuvastimessa".

Ihmisen luominen "Jumalan kuvaksi"viittaa lahjoihin, jotka Jumala antoi ainoastaan ihmiselle, toisin kuin muille luomilleen olennoille, jotta tämä olisi Jumalan kuva Näitä lahjoja ovat järjellinen mieli, omatunto, vapaa tahto (vapaus), luomiskyky,

rakkaus (*eros*) ja kaipaus kohti täydellisyyttä ja Jumalaa, omakohtainen itsetietoisuus, sekä kaikki se, mikä saa aikaan sen, että ihminen on muiden elävien olentojen luomisen yläpuolella ja tekee hänestä persoonan ja persoonallisuuden. Toisin sanoen, mikä hyvänsä, mikä tekee ihmisestä persoonan, on lahjaa, joka kuuluu "Jumalan kuvaan meissä"

Saatuana lahjaksi "kuvan" ihminen on kutsuttu saavuttamaan myös "kaltaisuus", jumalallistuminen, *teoosis*. **Luojamme, luonnostaan Jumala, kutsuu ihmisiä tulemaan jumalaksi armosta.** Jumalan kuvaan sisältyvät lahjat meissä tekevät meidät kykeneviksi nousemaan hyvin korkealle, jotta me voisimme saavuttaa niiden avulla Jumalamme ja Luojamme kaltaisuuden saadaksemme, ei ulkonaista moraalista suhdetta Häneen, vaan henkilökohtaisen yhteyden Luojaamme. Saattaa kenties tuntua hyvin julkealta sanoa tai edes ajatella, että elämämme tarkoitus on tulla jumaliksi armosta. Pyhä Raamattu ja kirkon isät eivät kuitenkaan kätkeneet tätä meiltä.

Valitettavasti monet kirkon ulkopuolella olevat ihmiset, kuten myös jotkut sen sisälläkin, ovat tietämättömiä tästä. He uskovat, että elämämme tarkoitus on parhaimmillaankin vain moraalista kehittymistämme, meidän tulemistamme paremmiksi ihmisiksi. Evankeliumin, kirkon tradition ja pyhien isien mukaan tämä ei kuitenkaan ole elämämme tarkoitus Ihmisen ei tule ainoastaan tehdä itseään paremmaksi ja tulla moraalisemmaksi, oikeudenmukaisemmaksi, siveämmäksi ja huolellisemmaksi. Kaikkein tärkein tarkoitus, jota varten luojamme ja tekijämme loi ihmisen, on jumalallistuminen - **ihmisen liittyminen Jumalan yhteyteen, ei ulkokohtaisesti, vaan todellisesti.**

Koska ihminen on Jumalan kuva, jokainen ihmiskunnan jäsen, kaikkein syntisinkin, on äärettömän tärkeä Jumalalle. "Kun näet veljesi", sanoi Klemens Aleksandrialainen (k. 215), "näet Jumalan". Ja pyhä Evagrius ajatteli: "Jumalan jälkeen meidän tulee kunnioittaa kaikkia ihmisiä kuin itse Jumalaa". Tämä kaikkien ihmisten kunnioitus ilmenee ortodoksisessa jumalanpalveluksessa,

kun pappi suitsuttaa ei vain ikonien puoleen, vaan myös kaikkien kokoontuneiden puoleen, tehden kunniaa Jumalan kuvalle jokaisessa persoonassa. ”Paras Jumalan kuva on ihminen”.

Jumalan kuvana oleminen merkitsee, että ihmisellä on vapaa tahto. Jumala haluaa poikia ja tyttäriä, ei orjia. Ortodoksinen kirkko hylkää kaikki opit sellaisesta armo- käsityksestä, jotka osoittavat loukattavan ihmisen vapautta. Ortodoksinen opetus käyttää kuvaamaan suhdetta Jumalan armon ja ihmisen vapaan tahdon välillä sanaa ”yhteistoiminta” tai ”työtoveruus” (*synergeia*). Paavalinkin sanoin: ”Me olemme Jumalan työtovereita” (1Kor 3:9). Ihmisenkin tulee tehdä oma osuutensa, vaikka se, mitä Jumala tekee, on mittaamattomasti tärkeämpää kuin mitä ihminen tekee.

PYHÄT

Sana ”pyhä” kuuluu kristinuskon ja monien muidenkin uskontojen keskeiseen terminologiaan. Erityisen usein tuo sana tuntuu esiintyvän meidän aikanamme juuri ortodoksisen kirkon piirissä.

Vanhassa testamentissa pyhyys on nimenomaan Jumalan ominaisuus. Juuri Hän, Jumala, on pyhä (Ps. 99:3). Vanhan testamentin mukaan pyhyys on siis nimenomaan Jumalan ominaisuus ja pyhä on oikeastaan kuin Hänen erisimensä.

Ortodoksisen teologian kannalta erittäin mielenkiintoinen ja merkittävä on 2. Mooseksen kirjan 7. luvussa Jumalan Mooseksesta käyttämä nimitys. Tuossa kohdassa Jumala sanoo: ”Minä asetan sinut jumalaksi faraolle, ja veljestäsi Aaronista tulee sinun profeettasi” (jae 1). Se, ettei puhe ihmisestä jumalana – luonnollisesti pienellä kirjoitettuna – ole tässä erehdys, varmistuu vaikkapa Psalmista 82: 6–7, jossa jälleen Jumala itse lausuu: ”Te kaikki olette jumalia ja kaikki tyynni Korkeimman poikia; kuitenkin te kuollette, niin kuin ihmiset kuolevat, ja kaadutte niin kuin kuka ruhtinas tahansa.” Vanhasta testamentista löytyy useita vastaavanlaisia kohtia.

Uuden testamentin opetus pyhydestä rakentuu pitkälti Vanhan testamentin varaan. Ensimmäisestä kirjeessään Pietari sanoo: "Te olette 'valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, omaisuus kansa, julistaaksenne sen jaloja tekoja', joka on pimeydestä kutsunut teidät ihmeelliseen valkeuteensa" (2:9; vrt. 2. Moos. 19:5–6, 22:30, 5. Moos. 7:6, Jes. 62:12). Kristillisen kirkon pyhyys perustuu hyvin konkreettiseen tapahtumaan: kasteeseen. Nimenomaan kastettu on Uuden testamentin mukaan pyhä. Pyhyys on siis kristityn kasteessa lahjaksi saama todellisuus, joka hänen tulee pyrkiä säilyttämään tallella halki elämänsä.

Varhaiskirkko kutsui pyhiksi kaikkia Kristukseen uskovia, jotka elivät rukous- ja sakramenttiyhteydessä. Nykyäänkin tämä näkemys ilmenee liturgian lauselmasta, kun pappi ylentää Karitsan ja lausuu: "Pyhät pyhille". Pyhien valtaisa joukko käsittää vanhurskaita aina Vanhan testamentin ajoilta saakka. Heidän joukkoonsa kuuluu suuri määrä Uuden testamentin ajan ihmisiä. Paljon heidän joukossaan on myös niitä pyhiä, joita emme tunne ja tiedä.

PYHYYS

Pyhän ihmisen perimmäinen päämäärä on jäljitellä Jumalaa ja elää jumalallistavaa elämää. Pyhä Maksimos Tunnustaja (7.v.s.) kirjoittaa, että "pyhät ovat ihmisiä, jotka ovat saavuttaneet teoosiksen". He ovat välttäneet sielun luonnonvastaisen kehityksen, toisin sanoen synnin, ja yrittäneet elää luonnollisen elämän tavan, luodun luonnon mukaan, kääntymällä ja etsimällä Jumalaa, ja niin saavuttamalla täydellisen yhteyden Jumalaan Pyhän Hengen kautta.

On tarpeen painottaa, että pyhät ovat ennen kaikkea "**Jumalan ystäviä**". Oikealla uskollaan ja ehdottomalla kuuliaisuudellaan Jumalalle he miellyttivät Häntä ja heidät on sen vuoksi "pyhitetty" sekä sielun että ruumiin suhteen ja myöhemmin heitä kunnioitetaan maailmassa. Heidät on hyväksytty Jumalan helmaan heidän siirtyessään maailmasta ikuiseen elämään. Monelle heistä on suotu erityinen "armo" tai "suosio" tehdä ihmeitä

joko ennen maailmasta lähtöään tai sen jälkeen. Samoin heille on suotu *erityinen lahja rukoilla täällä vielä elävien ja "hyvää taistelua" Jumalan kunniaksi käyvien puolesta* ja heidän Kristuksessa täydellistymisensä puolesta. Tämä esirukous saa alkunsa siitä tosiasiasta, että hekin ovat osa "pyhien yhteisöä".

On myös paljon pyhiä, joita Kirkko ei tunne nimeltä. Sen vuoksi kirkkovuodessa vietetään omaa Kaikkien pyhien juhlaa helluntain jälkeisenä sunnuntaina, jolloin kirkko muistelee ei ainoastaan kaikkia kanonisoituja pyhiään, vaan kaikkia pyhiä.

Pyhäksi tullaan toteuttamalla Jumalan tahto omassa elämässään. Silti Jumalan tahto voi olla hyvinkin erilainen riippuen henkilöstä ja olosuhteista. Pyhyyden ilmenemis- tai harjoitusmuodot ovat siis erittäin monipuolisia, koska monipuolisia ovat ihmisen persoonatkin.

Saavutettu pyhyys siis tarkoittaa ennen kaikkia pääsyä epävarmuuden tilasta voitolle. Merkin siitä antaa itse Jumala pyhien kautta tapahtuvien ihmeiden muodossa. Toisin sanoen pyhän kristityn hengelliset voimat vapautuvat luovaa ja rukouksellista rakkautta varten. Pyhät kykenevät auttamaan meitä kilvoittelunsa kautta rakkaudessa saavuttamansa hengellisen vapauden voimalla. Se antaa heille uskalluksen kantaa rukouksia muiden kirkon jäsenten puolesta suoraan Jumalan eteen ja aktiivisesti auttaa ihmisiä. Siitä syystä pyhät kuolemansa jälkeenkin kykenevät auttamaan ihmisiä ja tekemään rakkauden tekoja, ei enää itse kilvoitellakseen ja ponnistellakseen pelastuakseen, vaan auttaakseen ihmisiä. Pyhän toimintatarmo ja osallistuminen tämän maailman asioihin vaihtelee riippuen hänen omasta kilvoittelustaan ja hengellisestä suuruudestaan: "toinen tähti loistaa toista kirkkaammin" (1. Kor. 15:41).

Pyhät kuuluvat samaan yhteisöön, Kirkkoon, joka yhdistää sekä Kristuksessa elävät että Kristuksessa kuolonuneen nukkuneet. Pyhät ovat siis ystäviämme ja auttajiamme, joilla on uskallus Jumalan edessä. Vaikka ihmisen lopullinen kohtalo ratkaistaan Tuomiopäivänä, ikuinen elämä silti alkaa jo tässä ajassa, Kirkossa.

ORTODOKSINEN NÄKEMYS PELASTUKSESTA

Se osa ortodoksisen Kirkon teologiasta, joka todella erottaa sen muusta kristikunnasta, on sen käsitys pelastuksesta. Idän kirkon kristillisyydessä **me näemme pelastuksen jatkuvana puhdistusprosessina, joka ulottuu tämän maailman ulkopuolelle ikuisuuteen.** Koko tämän prosessin ajan osallistumme kirkon elämään. Menemme synnintunnustukselle, otamme vastaan Pyhän Ehtoollisen ja pyrimme rakastamaan Jumalaa koko sydämestämme,voimastamme,sielustamme ja mielestämme. Tämä auttaa meitä tulemaan yhä enemmän Jeesuksen Kristuksen kaltaiseksi. Näin ollen ortodoksiset kutsuvat tätä pelastusprosessia *teosikseksi* tai *jumalallistumikseksi* .

Protestanttisessa pelastusopissa keskeistä on oppi vanhurskautumisesta **yksin uskosta** (*sola fide*). Usko pelastaa ihmisen. Luterilaisuus tekeekin *jyrkän eron vanhurskautuksen ja pyhityksen välille. Ensisijaisesti pelastus on vanhurskautusta, jossa ihminen tulee Jumalan lapseksi, ja tämä tapahtuu vain uskon kautta armosta. Pyhityksessä puolestaan ihmisen usko ja teot yhdessä vaikuttavat hänessä lisääntyvän pyhyiden.* Ihmisen vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen ovat uuden elämän ja pyhittymisen edellytys. *Pyhitys on Pyhän Hengen aikaansaama vanhurskauden hedelmä Kristukseen uskovassa ihmisessä.* Pyhä Henki vaikuttaa pyhityksen Jumalan sanan kautta. Vanhurskauttaminen on kertakaikkinen ja pyhittyminen on jatkuvaa Jumalan armon työtä ihmisessä. Pyhitys on jatkuvaa Pyhällä Hengellä täyttymistä. Pyhitys on välttämätön, koska se on Jumalan tahto. Uskovan ihmisen tulee vaeltaa jokapäiväisessä mielenmuutoksessa ja syntien anteeksisaamisessa. Kun Pyhä Henki on aikaansaanut ihmisessä uskon evankeliumiin, Hän saa samassa ihmisessä aikaan uskon kautta myös pyhityksen ja hyviä tekoja.

MITÄ JUMALALLISTUMINEN TARKOITTAA?

Jumalallistuminen (kr. theosis) on prosessi, jossa kristitty tulee yhä

enemmän Jumalan kaltaiseksi. Pyhä Pietari puhuu tästä prosessista kirjoittaessaan: "Koska hänen jumalallinen voimansa on lahjoittanut meille kaiken, mikä elämään ja jumalisuuteen tarvitaan, hänen tuntemisensa kautta, joka on kutsunut meidät kirkkaudellaan ja täydellisyydellään, joiden kautta hän on lahjoittanut meille kalliit ja mitä suurimmat lupaukset, että te niiden kautta tulisitte jumalallisesta luonnosta osallisiksi ja pelastuisitte siitä turmeluksesta, joka maailmassa himojen tähden vallitsee," (2. Piet. 1:3-4).

Monet ihmiset ortodoksikirkon ulkopuolella virheellisesti luulevat, että jumalallistumisen kautta meistä tulee kirjaimellisesti jumalia. Kun kirkko kehottaa meitä jatkamaan jumalallistumistulemaan enemmän Jumalan kaltaiseksi - tämä ei tarkoita sitä, että meistä sitten tulee Jumalan kaltainen luontomme suhteen. Tämä on mahdotonta. Olemme ihmisiä, olemme aina olleet ja tulemme aina olemaan. Niinpä emme voi ottaa luonteesta mitään muuta, etenkin Jumalan luonnosta, joka on täysin tuntematon meille.

Pyhä Johannes Damaskoslainen (8.v.s.) tekee merkittävän havainnon. Kreikan kielen sanaa Jumala (*Theos*) käytetään Raamatussa johdettuna verbistä, joka tarkoittaa *kestää tai virrata, katsoa tai polttaa*. Nämä ovat energiaa kuvaavia sanoja, eivätkä pohjimmiltaan olemusta kuvaavia sanoja.

Ortodoksisen kirkon mukaan *jumalallistuminen* tarkoittaa meidän tulemistamme yhä enemmän Jumalan kaltaiseksi Hänen armostaan tai jumalallisten energioiden vaikutuksesta. Luomisessa ihminen tehtiin Jumalan kuvaksi ja kaltaiseksi (1. Moos 1:26) ihmisluonnossaan. *Toisin sanoen koko ihmiskunta luonteeltaan on Jumalan kuva tai ikoni.* Alusta alkaen meidän tarkoitumme on osallistua Pyhän Kolminaisuuden elämästä. Synnin kautta me kuitenkin vääristämme tätä kuvan joksikin, mitä sen ei pitäisi olla.

Kristuksen inkarnaatio, ihmiseksi tuleminen, palautti täysin koko ihmiskunnan sen täyteen potentiaaliinsa, koska Hän otti itselleen koko ihmisluonnon (mukaan lukien synnin aiheuttamat kärsimykset, vaikka hän ei itse oli synnitön). Kristuksessa Jumalan ja ihmisen kaksi luontoa eivät ole enää kaksi vaan yksi; näin ollen Kristuksessa on täydellinen liitto koko ihmiskunnan ja Jumalan välillä. Liittymällä Kristukseen mekin voimme kokea tämän täydellisen yhteyden. Meistä voi tulla armosta sitä mitä Jumala on luonnostaan(Pyhä Athanasius Aleksandrialainen) ja voimme tulla Jumalan lapsiksi (Joh. 1:12). Sitä on pelastus. Sitä tarkoittaa olla pelastettu.

Hyvä vertauskuva jumalistumisesta on esimerkki miekasta ja tulesta. Kuvitelkaamme teräsmiekka, joka on työnnetty kuumaan tuleen. Se pysyy siellä, kunnes se saa punaisen hehkun. Tulen energia läpäisee miekan, mutta miekka ei koskaan tule itse tuleksi. Sen sijaan se vain saa tulen ominaisuudet.

PYHITTYMINEN IHMISELÄMÄN TARKOITUKSENA

Kaiken edellä sanotun jälkeenkin on vielä syytä alleviivata sitä, että ortodoksisen kirkon ajattelussa pyhittyminen on ihmisessä tapahtuva todellinen prosessi. *Ortodoksisen kirkon teologia eroaa olennaisesti protestanttisuudesta, sillä siinä ihmisen tilanteessa tapahtuva ratkaiseva muutos katsotaan lähinnä juridiseksi toimenpiteeksi, jolla Jumala armahtaa syntisen, lukee hänet vanhurskaaksi armosta eli eräässä mielessä suostuu näkemään hänet uusissa väreissä, ikään kuin mustan valkoisena.*

Ortodoksisen kirkon opetuksessa pyhittyminen taas on ihmisessä tapahtuvaa jatkuvaa ja vähittäistä hengellistä kasvua, jonka seurauksena Jumalan Pyhän Hengen läsnäolo enenee hänessä ja saa hänessä yhä runsaammin elintilaa. Jumalan Pyhän Hengen läsnäolo merkitsee ihmisen kokonaispersoonan kirkastumista hänen kilvoituksensa edellyttämässä mitassa. Pyhän Hengen läsnäolo jatkuu niin

ihmisen sielussa kuin ruumiissakin kuoleman jälkeenkin, mistä syystä ortodoksinen kirkko suhtautuu suurella kunnioituksella pyhäinjäännöksiin ja edesmenneisiin yleisesti.

Pyhittyminen on ortodoksinen kirkon kannalta myös *yhteistyötä, synergiaa, Jumalan kanssa*. Vaikka Jumala tahtoo kaikkien ihmisten pelastusta, itse kunkin on omalta osaltaan aktiivisesti ponnistettava sen eteen. Tämä ponnistelu on käytännön osoitus siitä, että ihminen todella haluaa pelastustaan ja kaipaa Jumalan apua. Pyhittyminen on edelleen ihmisen jumalallistumista Kirkossa ja sen perinteen mukaisin menetelmin.

Muussa tapauksessa toistamme kohdallamme Aadamin lankeemuksen, sillä hänkin pyrki tulemaan sellaiseksi kuin Jumala, mutta Jumalan tahdon vastaisin menetelmin. Olennaisinta pyhittymisessä on juuri se, että ihminen tiedostaa sen mahdottomuudeksi Kirkon ulkopuolella. Ihminen ei voi pyhittyä ja kasvaa hengellisesti ilman Kirkkoa ja sen mysteereitä.

Pyhittymiseen kuuluu olennaisesti myös kärsimyksen hyväksyminen hengellisen kasvun välineenä. Vaikka pyhittyminen tapahtuu kolmivaiheisesti eli **puhdistumisen, valistumisen ja jumalallistumisen** vaiheiden kautta, kärsimys on olennainen säie koko prosessissa. Kärsimyksen merkitys tässä etenevässä prosessissa on uskovan oikean itsetuntemuksen säilyminen ja kasvu. Koska yhä tiivistyvä yhteys Jumalaan voi ruokkia ihmisessä vääriä kuvitelmia omista kyvyistä, Jumalan on sallittava hänelle erilaisia koettelemuksia, jotka auttavat häntä näkemään hänen oman sisäisen tyhjyytensä ilman jumalallisen armon läsnäoloa. Nöyryyden lisääntyessä ja vakiintuessa ihmisen on jälleen mahdollista saada Jumalalta osakseen entistä voimakkaampia kokemuksia Hänen armostaan ilman, että ne koituisivat ihmiselle tuhoisiksi ja olisivat vaarantamassa hänen pelastustaan.

KIRKKO - PELASTUKSEN PAIKKA

Kristittyjen hengellisestä tilasta riippuen he toisinaan ovat Kristuksen ruumiin eläviä ja toisinaan kuolleita jäseniä. Esimerkiksi kastettu ihminen on jo tullut Kristuksen ruumiin jäseneksi. Mikäli hän ei tunnusta syntejään, ei osallistu ehtoollisesta, eikä elä hengellistä elämää, hän on Kristuksen ruumiin kuollut jäsen.

Pyhien isien mukaan pelastuksemme olisi mahdotonta ilman Kirkon pyhiä sakramentteja, jotka liittävät meidät Kristukseen ja tekevät meidät osallisiksi Kristuksen ruumiista ja Verestä

Kirkossa kaikki asiat johtavat kohti jumalallistumista - pyhä liturgia, pyhät sakramentit, jumalanpalvelukset, evankeliumin saarnaaminen, paastoaminen, kaikki. Kirkko on ainoa pyhittymisen ja jumalallistumisen paikka.

Kirkko ei siis ole yhteiskunnallinen, kulttuurillinen tai historiallinen säätiö, joka muistuttaa maailman muita säätiöitä. Se ei ole kuten maailman monenkirjavat instituutiot. Instituutiot, organisaatiot, säätiöt ja muut mukavat asiat on löydettävissä maailmasta. Ortodoksinen kirkko on ainutlaatuinen. Se on ainoa kanssakäymisen paikka Jumalan ja ihmisen välillä, ainoa paikka ihmisen jumaloitumiselle. Ihmisestä voi tulla jumala ainoastaan Kirkossa, ei missään muualla, ei yliopistoissa, ei sosiaalisten palvelujen avulla, eikä minkään muunkaan maailman meille tarjoaman kauniin ja hyvän asian avulla. Miten hyviä ne voivatkin olla, ne eivät voi tarjota sitä, mitä Kirkko tarjoaa.

Tämän vuoksi maailmalliset instituutiot ja järjestelmät, huolimatta siitä miten ne kehittyvät, eivät voi milloinkaan asettua Kirkon sijalle

Kirkossa meidän heikkojen ja syntisten ihmisten on mahdollista käydä läpi kriisejä ja vaikeuksia aina silloin tällöin. Näin tapahtuu,

koska me Kirkossa olemme matkalla kohti jumaloitumista, ja siksi on aivan luonnollista, että inhimillistä heikkoutta esiintyy. Me emme ole jumalia, vaan vasta tulossa jumaliksi. Niin paljon kuin tällaista esiintyykin, me emme milloinkaan käänny pois Kirkosta, koska vain sen sisällä yhteys Jumalaan on meille mahdollinen.

Monet protestantit ja jopa jotkut roomalaiskatoliset saattavat kokea ortodoksisen teosis- käsityksen ahdistavana. Varsinkin kun he lukevat lainauksen, kuten tämän pyhältä Athanasiukselta: "Jumala tuli ihmiseksi, jotta ihmisistä tulisi jumalia". He pelkäävät välittömästi hindulaisuuden tai panteismin itämaisen mystiikan vaikutusta. Mutta tällainen vaikutus ei voisi olla kauempana ortodoksisesta ymmärryksestä.

Lännen kristillisyydessä ihmisen päämääräksi ymmärretään usein yksinkertaisesti moraalinen kehittyminen ja hengissä säilyminen. Moraalinen täydellisyys ei kuitenkaan ole ihmiselle riittävä. Meitä ei tyydytä pelkästään entistä paremmaksi tuleminen, moraalisten tekojen tekeminen.

Kirkon pyhät isät ja teologit esittävät, että voittamalla egoisimme ja itserakkautemme ihmiskeskeisen filosofian tulemme aidoiksi persooniksi, aidoiksi ihmisiksi ja kohtaamme Jumalan kunnioituksella ja rakkaudella. Kohtaamme myös kanssaihmisemme suurella kunnioituksella ja aidolla arvonannolla. Emme näe häntä mielihyvän ja riiston välikappaleena, vaan Jumalan kuvana, jonka määränpäänä on jumalallistuminen.

Lopullinen päämäärämme on yhdistyä pyhän Jumalan kanssa. Tämä on maailmankaikkeuden luomisen tarkoitus. Tämä on haluttu päämäärä. Tämä on ilomme, onnemme ja täyttymyksemme.